

Sygn. akt III AUa 1010/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Anna Stasiewicz-Kokotowska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Karolina Ernest

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2016 r. w Szczecinie

sprawy Z. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 września 2015 r. sygn. akt VI U 79/15

- zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznaje ubezpieczonemu Z. D. prawo do emerytury pomostowej od dnia 01 listopada 2014 roku,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonego Z. D. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka SSO del. Anna Stasiewicz

-Kokotowska

Sygn. akt III AUa 1010/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 stycznia 2015 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., odmówił **Z. D.** prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż na podstawie dowodów dołączonych do wniosku ubezpieczony wykazał 27 lat, 2 miesiące i 22 dni okresów składkowych, w tym 12 lat, 6 miesięcy i 11 dni stażu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż do stażu pracy wykonywanej w szczególnych

warunkach nie uwzględniono okresu od 1 czerwca 1989 r. do 30 kwietnia 1992 r. ponieważ okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie może zostać rozpatrzony na podstawie zaświadczenia wydanego przez archiwum. Jednocześnie organ rentowy uchylił decyzję z dnia 31 grudnia 2014 r. w zakresie dotyczącym stażu w szczególnych warunkach, wskazując, iż omyłkowo pominięto okres zatrudnienia w (...) od 18 czerwca 1985 r. do 31 maja 1989 r. (z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 16 grudnia 1985 r. do 21 grudnia 1985 r.).

Z. D. złożył odwołanie od powyższej decyzji domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Ubezpieczony wskazał, iż w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. świadczył pracę w warunkach szczególnych, ponieważ jednak zakład ten już nie istnieje nie jest w stanie przedstawić wymaganych przez organ rentowy dokumentów.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny i prawny:

Z. D. urodził się (...). Wniosek o emeryturę pomostową złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w S. w dniu 15 listopada 2014 roku.

Ubezpieczony legitymuje się udowodnionym okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym ogółem 27 lat, 2 miesiące i 2 dni. Ustalając prawo ubezpieczonego do emerytury pomostowej organ rentowy przyjął za udowodniony staż pracy w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 12 lat, 6 miesięcy i 11 dni z tytułu zatrudnienia:

- w (...) S.A. Oddział (...) w trakcie którego w okresie od 1 sierpnia 1974 r. do 24 kwietnia 1975 r. oraz od 2 maja 1977 r. do 30 czerwca 1977 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach według wykazu A, dział II w Energetyce – prace przy wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektroenergetyk elektrowni ciepłych wymienionym w wykazie A dziale II poz. 1 pkt 4 według wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w Resorcie Górnictwa i Energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach oraz według Zarządzenia nr 26 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 października 1987 r.,

- w Stoczni (...) z siedzibą w S. w trakcie którego w okresie od 12 lipca 1977 r. do 31 października 1979 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach dokach i przy nabrzeżach – wykaz A, dział III poz. 90 na stanowisku elektromontera wymienionym w wykazie A, dziale III, poz. 90 na stanowisku elektromontera wymienionym w Dziale III, poz. 90 pkt 6 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.U. MHiPM nr 1-3 poz. 1),

- w Wojewódzkim Urzędzie (...) w S. od dnia 1 listopada 1979 r. do 28 lutego 1985 r. jako funkcjonariusz MO,

- w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 18 czerwca 1985 r. do 15 grudnia 1985 r. i od 22 grudnia 1985 r. do 31 maja 1989 r. na stanowisku starszy rzemieślnik, pomocnik maszynisty pojazdów trakcji elektrycznej,

- od 6 października 2014 r. do 24 października 2014 r. w firmie (...) R. T. na stanowisku zrywkarz drewna.

W dniu 1 czerwca 1989 r. wnioskodawca zawarł z Przedsiębiorstwem (...) w S., umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisko elektromontera.

Z dniem 10 lipca 1989 r. ubezpieczony został zaokrętowany na statku m/s T. na stanowisku elektromontera, z dniem 15 maja 1990 r. ubezpieczony został zwolniony ze statku i skreślony z listy członków załogi. W trakcie rejsu

ubezpieczony pracował na statku łącznikowym służącym do odbierania i przewozu ryb, rejsy odbywały się na łowiskach w okolicach (...), na (...), w okolicach (...) oraz okolicach(...). Ubezpieczony pracował przy obsłudze i konserwacji urządzeń elektrycznych na statku. W okresie od dnia 29 maja 1990 r. do dnia 19 września 1990 r. ubezpieczony korzystał z urlopu zdrowotnego, z urlopu wypoczynkowego oraz z dni wolnych za pracę w trakcie rejsu w wolne soboty i dni świąteczne.

Z dniem 2 września 1990 r. ubezpieczony został zaokrętowany na statku m/s (...) na stanowisku rybaka przeładunkowego, z dniem 20 marca 1991 r. ubezpieczony został zwolniony ze statku i skreślony z listy członków załogi. W trakcie rejsu ubezpieczony pracował na statku chłodni służącym do przewozu ryb, rejsy odbywały się na łowiska w okolicach (...), do (...), na (...). Ubezpieczony pracował przy przeładunku ryb mrożonych i mączki rybnej. W okresie od dnia 20 marca 1991 r. do dnia 24 sierpnia 1991 r. ubezpieczony korzystał z urlopu zdrowotnego, z urlopu wypoczynkowego oraz z dni wolnych za pracę w trakcie rejsu w wolne soboty i dni świąteczne.

W przerwach między rejsami po wykorzystaniu dni wolnych i urlopu ubezpieczony pojawiał się w siedzibie firmy pracodawcy, gdzie wykonywał tzw. „dejmanki” - kierowany był na statki i tam pozostawał do dyspozycji szefa: wymieniał wentylatory, pracował przy konserwacji urządzeń w maszynowni, naprawiał pompy, dźwigi, zmieniał łożyska, czyścił silniki, generator.

Z dniem 20 września 1991 r. ubezpieczony został zamustrowany na statku m/s (...) na stanowisku elektromontera, statek stał na nabrzeżu G.. Ubezpieczony będąc członkiem załogi pracował przy bieżących remontach oraz bieżącej konserwacji urządzeń elektrycznych. Wnioskodawca oczekiwał na wyjście statku w rejs, co było opóźnieniem z uwagi na trudności finansowe przedsiębiorstwa. Ubezpieczony przebywał na statku do 29 stycznia 1991 r.. W okresie od 29 stycznia 1992 r. do 26 lutego 1992 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego.

Z dniem 29 lutego 1992 r. ustal stosunek pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w S.. Ubezpieczonemu wypowiedziano umowę o pracę z przyczyn dotyczących pracodawcy. Otrzymał on odszkodowanie w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia umowy o pracę (art. 36¹ k.p.) za okres od 1 marca 1992 r. do 30 kwietnia 1992 r.

W okresie od 6 października 2014 r. do 24 października 2014 r. Z. D. był zatrudniony w (...) R. T. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zrywkarz drewna.

W tym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował przy zrębie drzew - siekierą korował drzewo, obcinał gałęzie, następnie transportował drewno pocięte na kawałki o długości 1,2 m na samochody i pracował przy ich załadunku.

W dacie wydania zaskarżonej decyzji tj. w dniu 21 stycznia 2015 r., jak również w dacie wyrokowania tj. w dniu 21 września 2015 r. Z. D. nie pozostawał w stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy wskazał, iż w wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, ulega stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. W powszechnym systemie emerytalnym przyjęto założenie, że uprawnienia emerytalne wszystkich ubezpieczonych, którzy płacili taką samą składkę, powinny być takie same. Intencją ustawodawcy przyświecającą uchwaleniu ustawy o emeryturach pomostowych było doprowadzenie do stopniowej likwidacji możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę poprzez podmiotowe i przedmiotowe ograniczenia dopuszczalności uznawania poszczególnych prac za prace wykonywane w warunkach szczególnych czy też w szczególnym charakterze.

Zgodnie więc z treścią przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237 poz.1656) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawało, iż wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny uprawniający go do skorzystania z prawa do emerytury pomostowej, rozwiązał stosunek pracy, posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Spornym pozostawało zaś, czy Z. D. posiada wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ustalając prawo do emerytury organ rentowy przyjął bowiem za udowodnione 12 lat, 6 miesięcy i 11 dni stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych. Ubezpieczony w odwołaniu wskazał zaś, iż wnosi o zaliczenie mu do stażu pracy w szczególnych warunkach bądź w szczególnym charakterze okresu zatrudnienia od 1 czerwca 1989 r. do 30 kwietnia 1992 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S.. Zauważyć przy tym należy, iż w związku z faktem, że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r. praca wykonywana przez niego przed tą datą może być kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach bądź w szczególnym charakterze zarówno w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach pomostowych jak i w oparciu o przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy wskazał, iż w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego – Sąd nie jest ograniczony środkami dowodowymi przewidzianymi dla organu rentowego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95).

Na okoliczność charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie Sąd przeprowadził dowód z zeznań: ubezpieczonego, świadków – P. D. i T. R. (byłych współpracowników wnioskodawcy), dowód z akt rentowych, jak również dowód z książki żeglarskiej wnioskodawcy, wyciągu pływania dotyczącego skarżącego, akt osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) oraz akt osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w firmie (...) R. T.. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd ocenił je jako wiarygodne. Prymat wiarygodności przyznał Sąd także zeznaniom świadków P. D., który był zatrudniony w (...) w latach 1989 – 1991 jako rybak przeładunkowy oraz T. R. zatrudnionego w (...) w latach 1981-2001 na stanowisku pracza oraz korespondującym z zeznaniami wymienionych świadków zeznaniom ubezpieczonego. Oceniając zeznania świadków Sąd miał na względzie, że świadkowie są osobami obcymi dla ubezpieczonego i niemającymi żadnego interesu w tym by nieprawdziwie zeznawać na korzyść Z. D., narażając się jednocześnie na odpowiedzialność karną.

Zdaniem Sądu Okręgowego znajdujące się w aktach osobowych skarżącego dokumenty, wpisy w książeczce żeglarskiej, jak również zeznania przesłuchanych w sprawie świadków i zeznania ubezpieczonego pozwoliły na ustalenie, iż w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. Z. D. świadczył pracę w warunkach w szczególnych bądź w

szczególным charakterze tj. prace rybaków morskich w trakcie rejsu na jednostce m/s T. od 10 lipca 1989 r. (data zamustrowania) do 15 maja 1990 r. (data zejścia ze statku) tj. przez 10 miesięcy i 6 dni oraz w trakcie rejsu na jednostce (...) od 2 września 1990 r. (data zamustrowania) do 20 marca 1991 r. (data zejścia ze statku) tj. przez 6 miesięcy i 1 dzień - prace określone jako prace w szczególnych warunkach w Wykazie A dziale VIII pkt 9 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Jak wynika z ustaleń Sądu w trakcie pierwszego z rejsów ubezpieczony zatrudniony na stanowisku elektromontera pracował przy obsłudze i konserwacji urządzeń elektrycznych jako pracownik wpisany na listę członków załogi na statku rybackim, w trakcie rejsu na jednostce m/s (...) ubezpieczony pracował jako rybak przeładunkowy przy przeładunku ryb mrożonych i mączki rybnej. Przyjąć też należy, iż do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczyć należy ubezpieczonemu również okresy korzystania z urlopu wypoczynkowego po powrocie z rejsów oraz z dni wolnych w zamian za pracę w święta i dni wolne od pracy przepracowane w czasie rejsów. Ten czas niewykonywania pracy jest bowiem ściśle związany z czasem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Dni wolne od pracy oraz urlop wypoczynkowy wykorzystywane były za okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy podniósł, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. II UK 21/10). Dla oceny czy Z. D. pracował w warunkach szczególnych istotne znaczenie miał więc rodzaj rzeczywiście wykonywanych przez niego zadań pracowniczych te zaś w świetle ustaleń Sądu wykluczały możliwość uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zamustrowania na statku m/s (...) od 20 września 1991 r. do 29 stycznia 1991 r.. Jak wynika z zeznań ubezpieczonego jednostka ta nie wyszła w morze, przez cały okres zamustrowania skarżącego była zacumowana przy nabrzeżu G. w S.. W tych okolicznościach brak jest podstaw do przyjęcia, iż okres po dniu 20 września 1991 r. może być uznany jako okres zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze. Wykonywanie prac remontowo konserwacyjnych na statku zacumowanym przy nabrzeżu w porcie do takich prac nie może być bowiem kwalifikowane. Brak jest podstaw, aby te prace ubezpieczonego kwalifikować jako prace rybaka morskiego skoro statek nie wypłynął w morze i nie podejmował żadnych działań związanych z połowem czy przeładunkiem ryb. Praca ta nie może też być kwalifikowana jako praca na jednostkach pływających w portach morskich i stoczniach morskich (załącznik A Dział VIII poz. 6 rozporządzenia), w tym wypadku chodzi bowiem o pracę jednostek pływających będących w ruchu tj. prace pilotów czy szyperów dźwigów portowych, doków, holowników i innych małych jednostek pływających obsługujących porty (patrz zarządzenie nr 24 Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 roku). Również brak jest podstaw do uznania, iż w ostatnio wymienionym okresie ubezpieczony wykonywał prace bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach dokach i przy nabrzeżach (załącznik A Dział III poz. 90 rozporządzenia). Ten rodzaj prac bowiem został określony w Dziale dotyczącym przemysłu hutniczego i przemysłu metalowego. Oznacza to, że mają to być prace dotyczące budowy i remontów generalnych statków nienadających się do bieżącej eksploatacji. Do takich zaś remontów nie można zaliczyć bieżących remontów i konserwacji wykonywanych w celu utrzymania statku w gotowości do wyjścia w morze. Taki zaś charakter miały prace ubezpieczonego wykonywane przez niego na statku m/s (...). Wprawdzie ubezpieczony początkowo wskazywał, iż prace te były pracami remontowymi po pożarze statku, później jednak wskazał, iż zamustrowanie na statku miało na celu wyjście statku w morze co się jednak opóźniało ze względu na trudności finansowe przedsiębiorstwa, które doprowadziły następnie do wypowiedzenia ubezpieczonemu umowy o pracę. Skoro zaś statek był w gotowości do wyjścia w rejs, to wykonywane na nim remonty nie mogły mieć charakteru remontów kapitalnych. Mogły to być tylko drobne, bieżące remonty i prace konserwacyjne nie powodujące wyłączenia statku z eksploatacji. Takie zaś prace, jak już wskazano powyżej, nie mogą być kwalifikowane jako prace bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach dokach i przy nabrzeżach.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż przepisy uprawniające do emerytury w wieku obniżonym należy interpretować ściśle, bowiem nabycie prawa do takiej emerytury jest swoistym przywilejem i nie można stosować wykładni rozszerzającej powyższych przepisów, w tym także, jeżeli chodzi o rodzaj pracy i jej charakter czy też stanowisko pracy. Przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają bowiem wykładni ścisłej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 sierpnia 2005 r., I UK

378/04, OSNP 2006/13-14/218; 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007/23-24/359; 29 stycznia 2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009/7-8/103; 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009/11-12/155; 19 maja 2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028).

Sąd Okręgowy zaznaczył, że brak też możliwości zaliczenia skarżącemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu, za który na podstawie art. 36¹ k.p. otrzymał on odszkodowanie w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia umowy o pracę tj. okresu od 1 marca 1992 r. do 30 kwietnia 1992 r.. Za okresy pracy w szczególnych warunkach albo w szczególnym charakterze mogą być uznane tylko te okresy, w których wnioskodawca faktycznie wykonywał określony rodzaj pracy - był narażony na oddziaływanie czynników ryzyka albo musiał posiadać szczególną sprawność psychofizyczną. W tym okresie zaś ubezpieczony żadnej pracy nie wykonywał.

W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie doprowadziło do ustalenia, iż ubezpieczony legitymuje się wymaganym przepisem art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych stażem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Doliczając bowiem do stażu pracy w szczególnych warunkach uwzględnionego przez organ rentowy (ustalonego na 12 lat, 6 miesięcy i 11 dni) udowodnione przez ubezpieczonego w niniejszym postępowaniu okresy pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 2 lata, 1 miesiąc i 15 dni (okres od 10 lipca 1989 roku do 24 sierpnia 1991 roku), wykazany staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych bądź szczególnym charakterze wynosi 14 lat, 7 miesięcy i 26 dni zamiast 15 lat wymaganych ustawą.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21.09.2015 r. wywiódł ubezpieczony, zaskarżył przedmiotowy wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucił:

I. obrazę prawa materialnego, t.j.

-art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 237, poz. 1656) prawo do emerytury pomostowej, art. 32 ustawy o emeryturach i rentach i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy,

II. obrazę przepisów prawa procesowego, w szczególności:

-art. 233§1 kpc w zw. z art. 328§2 kpc w zw. z art. 299 kpc poprzez całkowite pominięcie i nie uzasadnienie przesłuchiwanego w charakterze strony Z. D. i nie danie wiary jego zeznaniom podczas gdy zeznania te jawią się jako logiczne, spójne i nie budzące wątpliwości,

-art. 233§1 kpc w zw. z art. 328§2 kpc poprzez błędną ocenę zeznań świadka P. D. i w konsekwencji przyjęcie, że skarżący Z. D. nie świadczył pracy w szczególnych warunkach,

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w ten sposób, że uznanie, iż skarżący Z. D. świadczył pracę w szczególnych warunkach i uwzględnienie odwołania skarżącego w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje.

Ponadto apelujący wniósł o dopuszczenie dowodów z dokumentów prywatnych:

-zaświadczenia (...) z dnia 18.07.2005 r. (...) USŁUGI (...) na okoliczność: zatrudnienia skarżącego w okresie łącznym od dnia 18.09.1992 r. do dnia 30.06.1995 r. w warunkach szczególnych na podstawie rozporządzenia RM z dnia 07.02.1983 r. Wykaz "A" Dział VIII pkt. 4 wykonywał pracę w szczególnych warunkach,

nadto dopuszczenia dowodu z zeznań świadka Dyrektora E. C., zam. ul. (...), (...)-(...) S. na okoliczność:

-wystawiania byłym pracownikom (...) sp. z o.o. zaświadczeń potwierdzających pracę w szczególnych warunkach zamiast świadectw z uwagi na przekazanie dokumentów do Archiwów Państwowych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wywiódł, że Z. D. pracował w szczególnych warunkach w T. (...) Już z samej umowy o pracę wnioskować należy, że była to praca w szczególnych warunkach (vide k.05-07). Nadto praca świadczona przez skarżącego na statkach m/t T., m/t K., m/v R., m/v (...), m/v E., m/v F. łącznie od 10.07.1989 r. do 15.07.1999 r. Zdaniem apelującego Sąd nie prawidłowo ocenił także same zeznania skarżącego Z. D., który zeznał m.in. że był zamustrowany na statku (...), na (...) i T. i że świadczył pracę w szczególnych warunkach. Sam zeznał w sposób spójny i logiczny i nie budzący wątpliwości. Nadto sam zeznał, że pracował w przedsiębiorstwie (...) i firmie (...) R. T. w C.. Zdaniem apelującego Sąd błędnie uznał, że skarżący nie świadczył pracy w warunkach załącznik nr 1 lp. 34 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych. Same zeznania według Autora niniejszego pisma także nie budzą wątpliwości t.j. T. R. i P. D.. Sam świadek P. D. zeznał, że skarżący Z. D. pracował razem z nim w szczególnych warunkach. Z resztą obaj podali, że skarżący pracował razem z nimi w różnych okresach na statkach dalekomorskich i była to praca świadczona w szczególnych warunkach. Co istotne razem zeznali, że Z. D. nie był z nimi na tzw. dej mankach i nie miał przerw w pracy.

W ocenie Autora niniejszej apelacji budzi wątpliwość, że nie uznano okresu od dnia 01.06.1989 r. do 10.07.1989 r. t.j. okresu od początku zatrudnienia do pierwszego zmustrowania, okresu od 20.09. 1991 r. do 29.01.1992 r. t.j. okresu zmustrowania na statek m/s (...) 4 m-ce i 9 dni, okresu od 29.01.1992 r. do 26.02.1992 r. jako okresu urlopu wypoczynkowego za 1992 r., nie wliczono również do tego okresu 29 dni t.j. 24.08.1991 r. do 20.09.1991 r.

Co istotne też Sąd nie odniósł się do okresu od 01.06.1989 r. do 10.07.1989 r. kiedy skarżącego przyjęto do pracy. W tym czasie musiał on przejść niezbędne szkolenia, które także powinno się wliczyć w czas pracy w szczególnych warunkach (szkolenie z ratownictwa, ratownictwa morskiego, przeciwpożarowego, medycznego czy bhp). Trudno nie oprzeć się wrażeniu, że Sąd pominął także pominął skarżącego jako pracującego w szczególnych warunkach na statku (...) (gdzie skarżący był członkiem załogi, był zakwaterowany, zaprowiantowany i tam świadczył pracę). Trudno zgodzić się z Sądem, że gdy statek jest sprawny to nie możemy mówić o pracy w szczególnych warunkach. Podkreślenia wymaga fakt, że praca zgodnie z Rozporządzeniem z dnia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. wykaz A Dział III poz. 90 nie opisuje jaka jest praca ciężka a jaką jest praca lekka. Trudno zgodzić się także z Sądem, który także nie uznał urlopu wypoczynkowego za 1992 r. To także nie zostało uznane za pracę w szczególnych warunkach (vide, k. 6-7 uzasadnienia).

Wreszcie Sąd także nie rozstrzygnął dlaczego nie zaliczył 29 dni okresu od 24.08.1991 r. do 20.09.1991 r. nie ma żadnych danych dlaczego Sąd merytoryczny pominął te dni i nie zaliczył ich do pracy w szczególnych warunkach.

Odnosnie wniosków dowodowych zważyć należy przede wszystkim, że Sąd II instancji może przeprowadzić postępowanie dowodowe uzupełniające. Skarżący nie miał wiedzy na temat istnienia dowodów wnioskowanych w apelacji i powziął o nich wiedzę dopiero po wyroku I instancji, dlatego pełnomocnik nie wnosił o ich przeprowadzenie bo nie miał o nich wiedzy. Należy podzielić pogląd, który wyraził Sąd Najwyższy, gdzie stwierdził m.in. " Sąd odwoławczy orzeka, zgodnie z art. 382 k.p.c., na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Stąd też istnieje możliwość uzupełnienia postępowania dowodowego, o ile strony złożą stosowne twierdzenia faktyczne i wnioski dowodowe dopuszczalne w świetle art. 381 k.p.c. Sąd odwoławczy może także na podstawie art. 232 zdanie drugie w związku z art. 391 § 1 k.p.c. dopuścić z urzędu dowód niewskazany przez stronę. Natomiast nieprzeprowadzenie przez sąd pierwszej instancji dowodów niewnioskowanych przez strony nie uzasadnia przyjęcia, że wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości." (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.01.2015 r., IPZ 28/14, LEX nr 1650276). Poza powyższym wskazując, że orzeczenie Sądu Najwyższego (II UK 21/10) gdzie wskazano osobę palacza, a nie marynarza, później zmieniono wskazanej osobie stanowisko na smarownika i tylko okres palacza zaliczono jako okres pracy w szczególnych warunkach. Ponadto skarżący podczas zatrudnienia go w T., nie mógł cały czas przebywać na morzu, choćby z powodu skorzystania z urlopu oraz wpływania statku do portu celem remontu. Przy czym wskazać należy, że skarżącemu nie zmieniono stanowiska i cały czas pracował na jednym i tym samym stanowisku. W tym miejscu przytoczyć należy

pogląd Sądu Najwyższego (sygn. akt II UK 460/13) w którym stwierdzono m.in., że pracownicy t.j. marynarze, rybacy morscy mają zaliczone do pracy w szczególnych warunkach cały okres trwania stosunku pracy, bez odliczania okresów urlopowych oraz pierwszych dni pracy, gdzie pracownik nie został wpisany na listę załogi.

W odpowiedzi na apelację organ wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie na rzecz ZUS O/S. zwrotu kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zaznaczył, że Sąd opierając się na dowodach z dokumentów, zeznaniach świadków i ubezpieczonego uznał, iż odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zdaniem organu stan faktyczny sprawy został ustalony przez Sąd I instancji w sposób wszechstronny, rzetelny i prawidłowy w oparciu o przedłożone dokumenty. Sąd dokonał prawidłowej analizy przepisów, a wnioski przedstawił w uzasadnieniu wyroku, z którym w pełni zgadza się pozwany. Zgodnie z ustaleniami Sądu Okręgowego emerytura pomostowa jest świadczeniem wyjątkowym, w związku z czym spełnienie przesłanek jej przyznania musi być wykazane w sposób nie budzący wątpliwości. Przy czym udowodnieniu podlega nie tylko to, że ubezpieczony na określonym stanowisku pracy wykonywał pracę, która swym charakterem odpowiada pracy w warunkach szczególnych, o jakiej mowa w przepisach, ale też, w jakim dokładnie okresie praca ta była wykonywana oraz czy była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskazane przez ubezpieczonego okresy po zsumowaniu nie dają jednak 15 lat wykonywania takiej pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę pozwany podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i podziela argumentację Sądu zawartą w uzasadnieniu wyroku z dnia 21.09.2015 r. Sąd zebrał bowiem pełny materiał dowodowy i prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne, wnioskowanie nie budzi żadnych wątpliwości, a przepisy prawa materialnego i procesowego zostały prawidłowo zastosowane. Dlatego też podnoszone zarzuty nie mogą zostać uwzględnione.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna, skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i przyznaniem Z. D. prawa do emerytury pomostowej od 1 listopada 2014 roku.

Uzasadniając powyższe twierdzenie, w pierwszej kolejności wskazać należy, że postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie bowiem z treścią art. 378 § 1 k.p.c., Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż Sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebrany w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (uchwała Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy przeprowadził zgodne z wymaganiami rozpatrywanej sprawy postępowanie dowodowe, poczynił prawidłowe, wystarczające ustalenia faktyczne znajdujące potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, jednakże z materiału tego wywiódł nieprawidłowe wnioski.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 4. ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237 poz. 1656 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawało, iż skarżący osiągnął wiek emerytalny uprawniający go do skorzystania z prawa do emerytury pomostowej, rozwiązał stosunek pracy, posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat.

Spornym pozostawało zaś, czy Z. D. posiada wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ustalając prawo do emerytury organ rentowy przyjął bowiem za udowodnione 12 lat, 6 miesięcy i 11 dni stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych. Ubezpieczony w odwołaniu wskazał zaś, iż wnosi o zaliczenie mu do stażu pracy w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze okresu zatrudnienia od 1 czerwca 1989 r. do 30 kwietnia 1992 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S..

Słusznie Sąd Okręgowy zauważył przy tym, iż w związku z faktem, że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r. praca wykonywana przez niego przed tą datą może być kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach bądź w szczególnym charakterze zarówno w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach pomostowych jak i w oparciu o przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Sąd I instancji stanął jednak na stanowisku, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwala na uznanie, że ubezpieczony przez co najmniej 15 lat wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wykluczył możliwość uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zamustrowania ubezpieczonego na statku m/s (...) w okresie od 20 września 1991 roku do 29 stycznia 1992 roku, ponieważ jednostka ta nie wyszła w morze, przez cały okres zamustrowania skarżącego była zacumowana przy nabrzeżu G. w S., a tym samym wykonywanie prac remontowo konserwacyjnych na statku zacumowanym przy nabrzeżu w porcie, nie może być kwalifikowane jako okres zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze.

Sąd I instancji uznał, że brak jest podstaw, aby te prace ubezpieczonego kwalifikować jako prace rybaka morskiego, skoro statek nie wypłynął w morze i nie podejmował żadnych działań związanych z połowem, czy przeladunkiem ryb. Praca ta nie może też być kwalifikowana jako praca na jednostkach pływających w portach morskich i stocznich morskich (załącznik A Dział VIII poz. 6 rozporządzenia), w tym wypadku chodzi bowiem o pracę jednostek pływających będących w ruchu tj. prace pilotów czy szyperów dźwigów portowych, doków, holowników i

innych małych jednostek pływających obsługujących porty (patrz zarządzenie nr 24 Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 roku).

Sąd Okręgowy uznał również, że brak jest podstaw by przyjąć, iż w ww. okresie ubezpieczony wykonywał prace bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach dokach i przy nabrzeżach (załącznik A Dział III poz. 90 rozporządzenia), albowiem ten rodzaj prac został określony w Dziale dotyczącym przemysłu hutniczego i przemysłu metalowego co oznacza, że mają to być prace dotyczące budowy i remontów generalnych statków nienadających się do bieżącej eksploatacji. Do takich zaś remontów nie można zaliczyć bieżących remontów i konserwacji wykonywanych w celu utrzymania statku w gotowości do wyjścia w morze, a taki charakter miały prace ubezpieczonego wykonywane przez niego na statku m/s (...). W konsekwencji powyższego stanowiska Sąd Okręgowy nie zaliczył również okresu urlopu wypoczynkowego z którego ubezpieczony korzystał według sądu od 29 stycznia 1992r. do 26 lutego 1992r.

Apelujący tymczasem podniósł, że błędnie nie uznano okresu od dnia 01.06.1989 r. do 10.07.1989 r. t.j. okresu od początku zatrudnienia do pierwszego zmustrowania, okresu od 20.09. 1991 r. do 29.01.1992 r. t.j. okresu zmustrowania na statek m/s (...) 4 m-ce i 9 dni, okresu od 29.01.1992 r. do 26.02.1992 r. jako okresu urlopu wypoczynkowego za 1992 r., nie wliczono również do tego okresu 29 dni t.j. 24.08.1991 r. do 20.09.1991 r.

Skarżący zaznaczył, też, że Sąd nie odniósł się do okresu od 01.06.1989 r. do 10.07.1989 r. kiedy skarżącego przyjęto do pracy. W tym czasie, kiedy musiał on przejść niezbędne szkolenia, i które w ocenie apelującego także powinno się wliczyć w czas pracy w szczególnych warunkach (szkolenie z ratownictwa, ratownictwa morskiego, przeciwpożarowego, medycznego czy bhp). Za błędne apelujący wskazał stanowisko sądu, kiedy nie zaliczono okresu, w którym skarżącego jako pracującego w szczególnych warunkach na statku (...) (gdzie skarżący był członkiem załogi, był zakwaterowany, zaprowiantowany i tam świadczył pracę). Trudno zdaniem skarżącego zgodzić się także z Sądem, który także nie uznał urlopu wypoczynkowego za 1992 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty skarżącego okazały się słuszne.

W tym miejscu wskazać należy, że Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) rozróżnia „okres zatrudnienia” od „okresu wykonywania pracy” i zawiera legalne definicje „okresu zatrudnienia” i „okresów pracy”. I tak, za okres zatrudnienia uważa się okres liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresu zatrudnienia (§ 3), natomiast okresami pracy są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2).

W związku z tym, że uprawnienie do emerytury w wieku obniżonym jest odstępstwem od reguł ogólnych, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, „ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy wyżej wymienionego rozporządzenia należy wyklądać ściśle” (uzasadnienie uchwały z dnia 29.09.2005 r., II UZP 10/05, OSNP 2006, nr 1-2, poz. 21).

W związku z tym, po pierwsze - przewidziane w rozporządzeniu rozróżnienie między okresem zatrudnienia a okresem wykonywania pracy jako mające głęboki sens normatywny i społeczny, nie powinno być znoszone w drodze wykładni (odmiennie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30.07.2003 r., II UK 323/02), po drugie - zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego wnioskodawczyni lub wnioskodawca są obowiązani wykazać, że praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (np. wyrok z dnia 15.12.1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998, nr 21, poz. 638), zgodnie z którym nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia).

Przepis § 2 rozporządzenia wymaga, aby praca w tym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 5.05.2005 r., II UK 219/04 (OSNP 2005, nr 22, poz. 361) uznał,

że „nie chodzi tu oczywiście o stałe i nieprzerwane wykonywanie określonych w umowie o pracę czynności, gdyż jest to niesprawdzalne”. Dla spełnienia wymaganego warunku wystarczające jest powierzenie pracownikowi w umowie o pracę obowiązków wykonywania stałej pracy uznawanej za pracę w szczególnym charakterze i wykonywanie tej pracy przez pracownika.

Dlatego wykonywaniem pracy w szczególnym charakterze są również niektóre przerwy w pracy spowodowane różnymi przyczynami, czy to leżącymi po stronie pracodawcy, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie, kiedy ubezpieczony zamustrowany na statek, wpisany na listę członków załogi przebywał na statku i wykonywał czynności na zlecenie pracodawcy w okresie od 20 września 1991 r. do 29 stycznia 1992r., czy wynikającymi z przepisów (urlop wypoczynkowy, urlop macierzyński, okres niezdolności do pracy z powodu choroby), za które pracownikowi wypłacono wynagrodzenie.

Wykonywanie pracy w rozumieniu omawianego przepisu należy rozumieć jako wykonywanie umowy o pracę, a w treści tego pojęcia mieszczą się także m.in. sytuacje jak w przypadku ubezpieczonego jak również dalej idąco np. usprawiedliwione nieobecności w pracy".

W konsekwencji skoro Sąd Najwyższy przyjął, że do okresu pracy w szczególnym charakterze, wlicza się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa oraz okresy urlopu udzielanego dla poratowania zdrowia sprzed 1 lipca 2004 r. Podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 lipca 2003 r., II UK 323/02 uznał, że przerwy w pracy spowodowane czasową niezdolnością do jej świadczenia w związku z chorobą (porodem) i korzystaniem z wynagrodzenia lub świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tego tytułu, są okresami, w których pracownik zachowuje status osoby wykonującej pracę w szczególnym charakterze.

Należy również podkreślić, że dopiero z dniem 1 lipca 2004 roku nastąpiła zmiana art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poprzez dodanie do tego artykułu ust. 1a pkt 1, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Sąd Apelacyjny podziela powyższą interpretacją dokonaną przez Sąd Najwyższy i nie znajduje podstaw do odstąpienia od tej jednolitej linii orzeczniczej.

W świetle powyższego w ocenie Sądu II Instancji, nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy okresu od 20 września 1991 roku do 29 stycznia 1992 roku do pracy w warunkach szczególnych z tej tylko przyczyny, że statek - na którym ubezpieczony był zamustrowany i wykonywał prace remontowo – konserwacyjne - nie wyszedł w morze i dalej okresu urlopu wypoczynkowego nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawa i ich utrwalonej przez Sąd Najwyższy wykładni.

Nie ma zatem wątpliwości w niniejszej sprawie, że w tym czasie ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach.

Tylko ten wymieniony okres od 20 września 1991r. do 29 lutego 1992r. wyniósł ponad 5 miesięcy, co po doliczeniu do wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zaliczonego już przez Sąd Okręgowy w wymiarze 14 lat, 7 miesięcy i 26 dni wskazuje, że staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych przekracza wymagany ustawowo okres 15 lat.

Dodać należy, że Sąd Okręgowy w swoim stanowisku był również nie konsekwentny, o ile bowiem ustrajając okresy pracy powoda w warunkach szczególnych, w stanie faktycznym rozdzielił je na poniższe okresy:

- 01 czerwca 1989 r. do 09 lipca 1989 r., zatrudnienie,
- 10 lipca 1989 r. do 15 maja 1990 r. - zaokrętowany na statku m/s T.,

- od dnia 29 maja 1990 r. do dnia 19 września 1990 r. korzystał z urlopu zdrowotnego, z urlopu wypoczynkowego oraz z dni wolnych za pracę w trakcie rejsu w wolne soboty i dni świąteczne,

- 2 września 1990 r. do 20 marca 1991r. został zaokrętowany na statku m/s K.,

- 20 marca 1991 r. do dnia 24 sierpnia 1991 r. korzystał z urlopu zdrowotnego, z urlopu wypoczynkowego oraz z dni wolnych za pracę w trakcie rejsu w wolne soboty i dni świąteczne,

- 20 września 1991 r. do 29 stycznia 1991 r. został zamustrowany na statku m/s (...),

- 29 stycznia 1992 r. do 26 lutego 1992 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego.

Przyjął następnie, że do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczyć należy ubezpieczonemu oprócz dwóch pierwszych rejsów również okresy korzystania z urlopu wypoczynkowego po powrocie z rejsów oraz z dni wolnych w zamian za pracę w święta i dni wolne od pracy przepracowane w czasie rejsów. Ten czas bowiem niewykonywania pracy jest bowiem w ocenie Sądu Okręgowego ściśle związany z czasem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Ostatecznie jednak wbrew przedstawionemu stanowisku (strona 8 uzasadnienia) Sąd Okręgowy doliczył w całości okres od 10 lipca 1989 roku do 24 sierpnia 1991 roku, a więc również „okres uprzednio wskazany jako niezaliczalny” od 16 maja 1990 r. do 28 maja 1990 r.

Z uwagi na to, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki pozwalające na przyznanie prawa do emerytury pomostowej, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję i przyznał Z. D. prawo do emerytury pomostowej od 1 listopada 2014 roku (miesiąc złożenia wniosku).

O kosztach postępowania za obie instancje Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r, poz. 461), zasądzając od organu rentowego, jako strony przegrywającej, na rzecz wnioskodawcy kwotę łącznie 180 zł. (60 zł + 120 zł.).

SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka SSO del. Anna Stasiewicz-Kokotowska